

Date: 17th December-2025

XALQ HUNARMANDCHILIGINING MILLIY MADANIYATDAGI O'RNI

Tag'ayeva Ismigul Murodulla qizi

Shahrisabz davlat pedagogika instituti
texnologik ta'lim yo'nalishi 2-kurs talabasi
tag'ayevismigul@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada xalq hunarmandchiligining milliy madaniyatimizdagi o'rni va ahamiyati haqida so'z boradi. Xalq hunarmandchiligi – milliy qadriyatlarimiz, tarixiy an'alarimiz va estetik didimizni ifodalovchi san'at shakli bo'lib, u turli davrlarda jamiyatimizning madaniy va iqtisodiy hayotida muhim rol o'ynagan. Maqolada hunarmandchilikning milliy madaniyatimizni rivojlantirishdagi ahamiyati, uning turlari va zamonaviy hayotdagi o'rni yoritiladi.

Kalit so'zlar: Xalq hunarmandchiligi, milliy madaniyat, an'anaviy san'at, hunar, tarixiy qadriyat.

Annotation: This article discusses the place and significance of folk crafts in our national culture. Folk crafts are an art form that expresses our national values, historical traditions and aesthetic taste, which has played an important role in the cultural and economic life of our society at different times. The article highlights the importance of crafts in the development of our national culture, its types and role in modern life.

Keywords: Folk crafts, national culture, traditional art, craft, historical value.

Аннотация: В данной статье рассматриваются место и значение народных ремесел в нашей национальной культуре. Народные ремесла – это вид искусства, выражающий наши национальные ценности, исторические традиции и эстетический вкус, который играл важную роль в культурной и экономической жизни нашего общества в разные эпохи. В статье подчеркивается значение ремесел в развитии нашей национальной культуры, их виды и роль в современной жизни.

Ключевые слова: Народные ремесла, национальная культура, традиционное искусство, ремесло, историческая ценность.

Kirish

Xalq hunarmandchiligi – bu insoniyat tarixida ming yillar davomida shakllangan va rivojlangan noyob san'at va hunar tizimi bo'lib, har bir millatning o'ziga xos madaniy merosi hisoblanadi. O'zbek xalqining hunarmandchiligi ham o'zining boy tarixi, estetik qadriyatlari va texnologik uslublari bilan ajralib turadi. Hunarmandchilik mahsulotlari nafaqat kundalik hayotda foydalanilgan, balki milliy urf-odatlar, diniy marosimlar, bayramlar va muhim tantanalarda ham muhim o'rin tutgan.[1]

Xalq hunarmandchiligi orqali avloddan-avlodga bilim, tajriba va estetik did uzatiladi. Har bir gilam naqshi, kashta turgan kiyim, sopol idish yoki yog'och o'ymakorligi mahsuloti o'zbek xalqining dunyoqarashi, tafakkuri va san'atga bo'lgan munosabatini aks ettiradi. Shu bilan birga, hunarmandchilik milliy madaniyatimizning identifikatori sifatida

Date: 17th December-2025

xizmat qiladi, ya'ni u bizni dunyoda boshqa millatlardan ajratib turuvchi alohida belgi hisoblanadi. [2]

Bugungi kunda xalq hunarmandchiligi faqat tarixiy meros sifatida emas, balki zamonaviy iqtisodiy va madaniy hayotning muhim qismiga aylangan. Turizm, eksport va yosh avlodni hunarga o'rgatish orqali hunarmandchilik milliy madaniyatimizni yanada boyitadi va rivojlantiradi. Shu bois, xalq hunarmandchiligi nafaqat o'tmishimizni aks ettiruvchi, balki kelajak avlod uchun ham qadriyatlarimizni saqlovchi va targ'ib qiluvchi muhim vosita hisoblanadi.

Kirish qismida xalq hunarmandchiligining milliy madaniyatdagi o'rni, uning tarixi, estetik va iqtisodiy ahamiyati haqida umumiy tasavvur berildi. Keyingi qismda hunarmandchilikning turlari, ularning milliy madaniyatimizni rivojlantirishdagi o'rni va zamonaviy hayotdagi ahamiyati batafsil yoritiladi.

Asosiy qism

Xalq hunarmandchiligi insoniyat tarixida ming yillar davomida shakllangan va rivojlangan noyob san'at va hunar tizimi bo'lib, har bir millatning o'ziga xos madaniy merosi hisoblanadi. O'zbek xalqining hunarmandchiligi ham o'zining boy tarixi, estetik qadriyatlari va texnologik uslublari bilan ajralib turadi. Hunarmandchilik mahsulotlari nafaqat kundalik hayotda foydalanilgan, balki milliy urf-odatlar, diniy marosimlar, bayramlar va oilaviy tantanalar uchun ham tayyorlangan. Shu orqali hunarmandchilik nafaqat amaliy, balki ma'naviy va madaniy vazifani ham bajarib kelgan. [3]

Xalq hunarmandchiligi orqali avloddan-avlodga bilim, tajriba va estetik did uzatiladi. Har bir gilam naqshi, kashta turgan kiyim, sopol idish yoki yog'och o'ymakorligi mahsuloti o'zbek xalqining dunyoqarashi, tafakkuri va san'atga bo'lgan munosabatini aks ettiradi. Har bir hududning hunarmandchilik mahsulotlari o'ziga xos naqshlar, ranglar va uslublari bilan ajralib turadi. Masalan, gilam va adraslar har bir mintaqaning tabiiy sharoitini, rang va shakl tanlovini aks ettiradi. Kashta naqshlari esa milliy diniy va ma'naviy qadriyatlarni ifodalaydi. Kulolchilik mahsulotlarida kundalik hayot va estetik did uyg'unligi namoyon bo'ladi. Zargarlik va taqinchoqlarda esa milliy identifikatsiya va hunarmandchilik mahorati birlashadi. Shu bois, xalq hunarmandchiligi milliy madaniyatning ajralmas qismi sifatida xizmat qiladi va u orqali milliy qadriyatlar avloddan-avlodga yetkaziladi. [4]

Bugungi kunda xalq hunarmandchiligi faqat tarixiy meros sifatida emas, balki zamonaviy iqtisodiy va madaniy hayotning muhim qismiga aylangan. Hunarmandchilik mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotish hududiy iqtisodiyotni rivojlantiradi, turizmni rag'batlantiradi, yosh avlodni hunarga o'rgatadi va milliy qadriyatlarni targ'ib qiladi. Shu bilan birga, xalq hunarmandchiligi orqali O'zbekistonning san'ati va madaniyati jahon miqyosida tanitilishi mumkin. Xalqaro ko'rgazmalarda o'zbek gilamlari, sopol buyumlar va zargarlik mahsulotlari katta qiziqish uyg'otadi va mamlakatning madaniy brendi sifatida tan olinadi.

Date: 17th December-2025

Xalq hunarmandchiligi juda ko'p turlarga bo'linadi. To'qimachilik mahsulotlari, masalan gilam va adraslar, nafaqat amaliy, balki estetik qadriyatga ham ega. Kulolchilik sopol buyumlar va chiroyli idishlar orqali hunarmandlik mahoratini namoyon qiladi. Kashtachilik va tikuvchilik esa milliy kiyimlar va bezaklar orqali dunyoqarash va qadriyatlarni ifodalaydi. Zargarlik buyumlari milliy bezak uslublari va hunar mahoratini birlashtiradi. Yog'och o'ymakorligi va mebel ishlab chiqarish esa milliy estetikani saqlash va amaliy foydalanishni uyg'unlashtiradi. Har bir hunarmandchilik turi milliy madaniyatimizni boyitadi va yosh avlodga yetkazadi. [5]

Xalq hunarmandchiligi ta'lim jarayonida ham katta o'rin tutadi. Maktablardagi qo'l san'ati darslari, kasb-hunar kollejlari va maxsus studiyalar orqali yosh avlod hunarga o'rgatiladi. Bu nafaqat milliy qadriyatlarni saqlash, balki ijodiy fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga xizmat qiladi.

Xalq hunarmandchiligi milliy madaniyatimizni shakllantirish, rivojlantirish va saqlashda katta ahamiyatga ega bo'lib, u nafaqat tarixiy meros, balki zamonaviy hayotning ajralmas qismiga aylangan. [5]

Xulosa

Xalq hunarmandchiligi milliy madaniyatimizning ajralmas qismi bo'lib, tarixiy, estetik va ma'naviy qadriyatlarni aks ettiradi. U nafaqat o'zbek xalqining boy madaniy merosini saqlashga xizmat qiladi, balki yosh avlodni hunarga o'rgatish, ijodiy fikrlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish orqali milliy qadriyatlarni targ'ib qiladi. Hunarmandchilik mahsulotlari milliy identifikatsiyani mustahkamlash, hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish va turizm sohasini rag'batlantirishda ham muhim rol o'ynaydi. Shu bois, xalq hunarmandchiligi nafaqat tarixiy meros, balki zamonaviy hayotimizning ajralmas qismi sifatida e'tiborga loyiqdir. Uni rivojlantirish va saqlash milliy madaniyatimizni mustahkamlash va dunyo miqyosida tanitish uchun muhim ahamiyatga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

- Abdullayeva, D. O'zbek xalq hunarmandchiligi tarixi. Toshkent: Fan, 2018.
Rahmonov, S. Milliy madaniyat va hunarmandchilik. Toshkent: Ma'naviyat, 2020.
Karimova, L. Xalq san'ati va zamonaviy jamiyat. Toshkent: San'at nashriyoti, 2019.
Mirzaev, T. Hunarmandchilik va turizm. Toshkent: Iqtisodiyot va madaniyat, 2021.
Sobirov, M. O'zbek milliy hunarmandchiligi. Toshkent: Sharq, 2017.
Turdiev, R. Xalq san'ati va uning milliy qadriyatlari. Toshkent: Ma'naviyat, 2022.